

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 26. februar 2021
Sagsnummer: 2021-606

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for cadmium i visse grøntsager og oliefrø (komité-sag).

Forslaget forventes sat til afstemning via skriftlig procedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) i slutningen af februar 2021 med forventet frist den 8. marts 2021.

Forslaget vurderes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Med venlig hilsen

Rasmus Prehn / Jesper Wulff Pedersen

Den 26. februar 2021
FVM 023

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 1881/2006 for så vidt angår maksimalgrænseværdier for cadmium i visse grøntsager og oliefrø (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændring til forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer (komitesag). Forslaget vedrører reduktion af grænseværdierne for cadmium i visse grøntsager og nye grænseværdier for oliefrø. Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet cadmium i 2009 og fundet, at indtaget i den europæiske befolkning er tæt på eller lidt højere end det tolerable indtag, samt at indtaget hos vegetarer, børn og rygere kan være dobbelt så højt som det tolerable indtag. DTU Fødevarerinstitutionen vurderer, at det er ønskeligt med lave grænseværdier samt at jordbehandling (kalkning) og valg af plantesorter kan reducere indholdet i afgrøder. Der er allerede EU grænseværdier for cadmium i de vigtigste basisfødevarer. Cadmium i fødevarer kan ikke undgås, hvorfor medlemsstaterne i de seneste år har arbejdet på at finde for eksempel afgrødesorter, som har mindre akkumulering af cadmium. Forslaget vurderes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget forventes sat til afstemning via skriftlig procedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) i slutningen af februar 2021 med forventet frist den 8. marts 2021. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændrede maksimalgrænseværdier for cadmium i visse grøntsager og oliefrø som en ændring til forordning (EF) nr. 1881/2006 af 19. december 2006 om fastsættelse af grænseværdier for bestemte forurenende stoffer i fødevarer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 315/93 af 8. februar 1993 om fælleskabsprocedurer for forurenende stoffer i levnedsmidler, særligt artikel 2, stk. 3.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Såfremt der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret eller absolut flertal inden for tre måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF), forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for to måneder. Kommissionen underretter

samtidigt Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til Legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på fire måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning via skriftlig procedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) i slutningen af februar 2021 med forventet frist den 8. marts 2021.

Formål og indhold

Cadmium er en kemisk forurening, som findes i miljøet, og som ikke kan undgås. Afgrøderne akkumulerer cadmium fra den jord de dyrkes i. Cadmium ophobes i nyrerne og kan give nyreskader. De vigtigste kilder til vores indtag af cadmium er kornprodukter og grøntsager samt kartofler. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har vurderet, at især børn og vegetarer har et højt indtag af cadmium fra fødevarer. Indtaget kan være op til dobbelt så højt som det tolerable indtag for cadmium. EFSA konkluderede dermed, at indtaget af cadmium bør reduceres.

Kommissionens forslag er fremsat som en opfølgning på EU henstilling 2014/193 om reduktion af cadmium i fødevarer. Jf. denne henstilling har medlemsstaterne i de seneste år arbejdet på for eksempel at finde kornsorter og kartoffelsorter, som akkumulerer mindre cadmium.

De væsentligste ændringer i forhold til de nuværende regler omfatter følgende:

- Reduktion af nuværende maksimalgrænseværdier for citrusfrugter, kernefrugter, oliven, kiwi, bananer, mango, papaya, ananas, bær og små frugter, radisser, rødbeder, selleri, løg, kål, bladkål, en række bladgrøntsager, frugtgrøntsager, bælgfrugter, stængelgrøntsager, svampe, visse kornsorter (rug, byg, ris, quinoa).
- Der fastsættes som noget ny maksimalgrænseværdier for trænødder og pinjekerner, oliefrø, tilskudsdrikke til småbørn og salt.

Forslaget er omfattende med mange ændringer. Generelt bliver grænseværdierne for cadmium nu opdelt på mange underkategorier. Dette skyldes, at Kommissionen har tilstræbt at reducere grænseværdierne så meget som muligt – men da en enkelt kategori som for eksempel rodfrugter omfatter meget forskellige typer af rodfrugter med forskelligt indhold af cadmium, så har man ønsket at presse grænseværdierne ned ad, selv om det så har betydet, at gruppen skulle underopdeles på flere meget specifikke underkategorier for at undgå, at en bestemt type rodfrugter (for eksempel pastinak eller skorzonerrødder) ikke vil kunne overholde grænseværdierne.

De foreslåede grænseværdier er fastsat ud fra nyere data fra EFSA over indhold i de europæiske fødevarer. Grænseværdierne er typisk fastsat på et niveau som betyder, at ca. 90-95 % af fødevarerne vil kunne overholde grænseværdierne, men at ca. 5-10 % af fødevarerne vil have for højt indhold.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Ændringen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre andre ændringer af lovgivning.

Konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser, ligesom det ikke vurderes at medføre nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Danmark har igennem mange år haft grænseværdier for cadmium i kunstgødning og indhold af cadmium i danske afgrøder ligger måske blandt andet af denne årsag i den lavere ende.

Forslaget medvirker til at reducere indtaget af cadmium under hensyntagen til, hvad der er realistisk opnåeligt i praksis.

DTU Fødevareinstituttet har udtalt, at det er positivt, at Kommissionen anerkender, at der brug for at sænke eksponeringen. Det vil være ønskeligt fra et sundhedsmæssigt synspunkt, at der blev sat så lave grænser for indholdet af cadmium i en række fødevarer, at det vil have en reel effekt på eksponeringen. Det er positivt, at grænserne sænkes i en del fødevarer, og at der sættes grænser for indholdet i fødevarer, hvor der tidligere ikke var fastsat grænser. Det bør dog undersøges, om disse grænser vil sænke befolkningens eksponering for cadmium signifikant.

Selvom der nogle steder findes høje naturlige koncentrationer af cadmium, kan der stadig gøres en del for at holde indholdet i fødevarer nede. Både jordbehandling (kalkning med deraf forøgelse af pH) og valg af plantesorter, der har så lav absorption af cadmium som muligt er oplagte muligheder.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet grænseværdierne reduceres.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen.

Dansk Industri kommenterer, at reduktion af grænseværdien for cadmium i korn og især i hvedeklid er problematisk. De støtter henvendelsen fra European Flour Millers til Kommissionen om, at de nuværende grænseværdi på 0,20 mg/kg bør bibeholdes. Dansk Industris bekymring skyldes, at en af møllevirksomhederne i Danmark har fire analyseresultater, hvoraf det ene er på 0,16 mg/kg. Forslaget lægger op til en ny grænseværdi på 0,15 mg/kg, hvorfor Dansk Industri er bekymrede for, at de nye grænseværdier i nogle tilfælde vil overskride nuværende niveauer.

Fødevarestyrelsen bemærker til dette, at en prøve kun overskrider grænseværdien, såfremt der er en signifikant overskridelse, hvor der tages hensyn til analyseusikkerheden. Da overskridelsen kun er marginal, bør Dansk Industri ikke være bekymrede for, at nye grænseværdier vil overskride nuværende niveauer. Analyseusikkerheden ligger typisk omkring 10 % - i nogle tilfælde op til 20 %, så den pågældende prøve ville ikke være en reel overskridelse. Grænseværdierne baserer sig på data på europæisk niveau. Det har været hensigten med forslaget at reducere de europæiske forbrugeres eksponering for cadmium, da EFSA har vurderet, at den gennemsnitlige forbruger har et indtag af cadmium lige omkring det tolerable. Det betyder, at ca. halvdelen af forbrugerne indtager for meget cadmium. Især vegetarer og børn har et højt indtag.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Forslaget vurderes at reducere de europæiske forbrugeres eksponering for cadmium. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.